

การจัดระเบียบหาบเร่แผงลอย
ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
 Organized hawker stalls of the Bang pla Subdistrict Administrative
 Organization, Bang phli District, Samut Prakan Province

นายสามารถ กองยอด
 รองศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ จุลปานนท์

บทคัดย่อ

การศึกษาการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอย ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ มีวัตถุประสงค์ 1). เพื่อศึกษาการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอย ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ 2). เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอย ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ และ 3). เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไข ปัญหาการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอย ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาทั้งหมด 9 คน ได้แก่ ผู้บริหารระดับสูง จำนวน 1 คน หัวหน้าฝ่ายกฎหมายและคดี จำนวน 1 คน เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเทคนิค จำนวน 2 คน โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) และผู้ค้าหาบเร่แผงลอย จำนวน 3 คน และประชาชนที่สัญจรไปมา จำนวน 2 คน โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) และการวิจัยเอกสาร (Documentary Research)

คำสำคัญ : หาบเร่แผงลอย เจ้าหน้าที่ กฎหมาย การเมือง

---

1. บทความเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง การจัดระเบียบหาบเร่แผงลอย ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบเรียบร้อยแล้ว โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ จุลปานนท์
2. นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยรามคำแหง
3. อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาอิสระ

ผลการศึกษาพบว่า 1). การจัดระเบียบหาบเร่แผงลอย ควรมีการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยแบบประณีประนอม ถ้อยทีถ้อยอาศัยซึ่งกันและกันระหว่างเจ้าหน้าที่กับผู้ค้าหาบเร่แผงลอย การประชาสัมพันธ์ การสร้างการรับรู้ การสร้างความเข้าใจ การสร้างจิตสำนึกที่ดี มีความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม การว่ากล่าวตักเตือน ควบคุมไปกับการบังคับใช้กฎหมายกับผู้ค้าหาบเร่แผงลอยด้วยการกำหนดพื้นที่สาธารณะจัดทำเป็นจุดผ่อนผันชั่วคราว เพื่อเป็นการส่งเสริมรายได้ การสร้างงาน การสร้างอาชีพ การส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนให้มีความเข้มแข็ง ลดความเหลื่อมล้ำของประชาชน เพื่อเป็นการช่วยเหลือผู้ค้าหาบเร่แผงลอยในการดำรงชีวิตหาเลี้ยงครอบครัว 2). ปัญหาและอุปสรรคการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอย เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานถูกมองในภาพลบมาโดยตลอด รังแกคนยากจน รังแกประชาชนผู้ทำมาหากินสุจริต เรียกรับผลประโยชน์ เอื้อประโยชน์แต่กับกลุ่มนายทุน อะไรก็แล้วแต่ที่ไปเกี่ยวกับเรื่องปากท้องของประชาชน ภาพลักษณ์ของเจ้าหน้าที่ก็จะถูกมองในทางไม่มี ซึ่งในทางตรงกันข้าม เจ้าหน้าที่เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายซึ่งจะต้องบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด หากไม่ปฏิบัติหน้าที่ประชาชนได้รับความเดือดร้อนหรือมีส่วนได้ส่วนเสียเกิดการร้องเรียนขึ้น เจ้าหน้าที่ก็จะมีคามผิดข้อหาการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 เจ้าหน้าที่ก็จำเป็นที่จะต้องบังคับใช้กฎหมาย เช่น การเปรียบเทียบปรับให้มีผลไปในทางคดีกับผู้ค้าหาบเร่แผงลอย เจ้าหน้าที่ก็ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่เพราะการปฏิบัติงานความเสี่ยง และความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ส่วนกฎหมายก็ไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงานหน้างาน มีแต่หน้าที่แต่ไม่มีอำนาจ เพราะกฎหมายไม่ได้มอบอำนาจให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานโดยตรง เรื่องนี้ต้องเสนอผู้เกี่ยวข้องแก้ไข ปรุงปรุง ทบทวนกฎหมายให้สอดคล้องกับผู้ปฏิบัติงาน การจัดระเบียบผู้ค้าหาบเร่แผงลอยจะได้ชัดเจนมากขึ้นควรระดมความคิดเห็นกับทุกภาคส่วน และขอความร่วมมือไม่ทำให้เกิดปัญหาในท้องถิ่น โดยเฉพาะกับนักการเมืองท้องถิ่น และผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ ยังมีการร้องเรียน กลั่นแกล้ง ให้มีการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่กับผู้ค้าหาบเร่แผงลอยที่เป็นฐานเสียงของตน เป็นญาติพี่น้องตน และการถูกต่อต้านการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่จากผู้ค้าหาบเร่แผงลอยหรือผู้มีอิทธิพลในพื้นที่อีกด้วย 3). แนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอย ต้องหันหน้ามาคุยกันระหว่างเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานกับผู้ค้าหาบเร่แผงลอยจนเป็นที่พึงพอใจกันทุกฝ่าย สร้างการรับรู้ สร้างความเข้าใจให้ตรงกัน โดยการบูรณาการร่วมกันในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ เช่น แขวงทางสมุทรปราการ เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรบางพลี เจ้าหน้าที่ทหาร ฝ่ายปกครองอำเภอบางพลี เจ้าหน้าที่ขนส่งสมุทรปราการ ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำท้องที่ และเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา โดยจัดทำจุดผ่อนผันชั่วคราวพิจารณาพื้นที่ที่ไม่กระทบต่อประชาชนที่สัญจรไปมาบนทางเท้าหรือถนนสาธารณะ พร้อม

ทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมการค้าหาบเร่แผงลอย เพื่อควบคุม กำกับดูแล ให้เกิดความ เป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง โดยเลือกจากผู้ค้าหาบเร่แผงลอยด้วยตัวเอง พร้อมทั้งจัดอบรมให้กับผู้ค้าหาบเร่แผงลอยเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ กติกา การอยู่ร่วมกันในสังคมที่ต้องรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย รวมทั้งการจัดกิจกรรมมีส่วนร่วมสัญจรหรือทำประโยชน์ร่วมกัน ระหว่างเจ้าหน้าที่กับผู้ค้าหาบเร่แผงลอย ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นทางออกที่ดี เพราะแต่ละฝ่ายความต้องการไม่เหมือนกัน เช่น ผู้ค้าหาบเร่แผงลอยต้องการมีรายได้เพื่อเลี้ยงปากเลี้ยงท้องตนเอง ประชาชนต้องการทางเดินเท้าที่สะดวกสบาย ส่วนเจ้าหน้าที่ต้องการความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง และเพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนให้มีความเข้มแข็ง การสร้างงาน สร้างรายได้ ให้กับผู้ค้าหาบเร่แผงลอยตามนโยบายของภาครัฐ ในส่วนของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานต้องขออนุมัติอัตรากำลังเพิ่มเติม เหตุผลความจำเป็น การกำหนดขอบเขตงาน ลักษณะของงานให้ชัดเจน ความยากง่ายในการปฏิบัติหน้าที่ความปลอดภัย ความเสี่ยงในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ต่อผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจการบรรจุและแต่งตั้ง

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยได้มีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่แผนฉบับที่ 1 (2504-2509) แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ จุดมุ่งหมายพัฒนาประเทศให้ทันสมัย ก้าวหน้า มาจนถึงปัจจุบันเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (2560-2564) ในแต่ละแผนพัฒนาฯ ได้มุ่งที่จะพัฒนาในด้านต่าง ๆ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 ถึงฉบับที่ 5 มุ่งเน้นการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การลงทุน แก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 ถึงฉบับที่ 8 มุ่งเน้นการพัฒนาคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 ถึงฉบับที่ 12 มุ่งเน้นการพัฒนายึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศขยายตัวอยู่ในเกณฑ์ที่ดี ส่งผลผลิตภาคเกษตรกรรม และภาคอุตสาหกรรมมีอัตราเพิ่มสูงขึ้น การผลิตที่อาศัยความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี การสาธารณสุขโรคได้กระจายตัว และอัตราการเพิ่มประชากรลดลง แต่ความเจริญเติบโตนั้นไม่ได้กระจายไปสู่ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ มีปัญหาความยากจนและความไม่เป็นธรรมในการกระจายรายได้จนเกิดคำว่า “รวยกระจุก จนกระจาย”

หลังจากปี 2540 วิกฤตต้มยำกุ้ง ถึงปัจจุบันการขยายตัวของเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำ ทำให้อัตราการว่างงานเพิ่มขึ้น เป็นเหตุให้ประชาชนส่วนหนึ่งว่างงาน และจำเป็นต้องดิ้นประกอบอาชีพเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง “หาบเร่แผงลอย” ซึ่งเป็นอาชีพหนึ่งที่นิยมตามตัวเมืองใหญ่ ๆ จังหวัดที่เติบโตด้านเศรษฐกิจสูง มีกลุ่มอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมาก เนื่องจากเป็นธุรกิจที่ประกอบกร่งาย ใช้ต้นทุนต่ำ ไม่จำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถสูง เพียงแต่หาบริเวณที่มีผู้คนสัญจรไปมากก็สามารถประกอบอาชีพนี้ได้

ในปัจจุบันการหาบเร่แผงลอยได้มีการขยายตัว และมีปริมาณมากขึ้นเรื่อย ๆ จนยากที่จะควบคุม ประชาชนมีความคิดเห็นต่างกันอย่างออกไป บ้างก็ว่าเป็นการเอาเปรียบคนเดินเท้า นำทางเท้ามาเป็นสถานที่ทำมาหากินโดยไม่เสียภาษี สร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชนที่ใช้สัญจรไปมาทางเท้า บางกลุ่มก็บอกว่าเป็นเรื่องที่ดีจะได้ประหยัดเวลาในการซื้อไม่ต้องเสียเวลาเดินทางไกล บางคนก็ว่าแผงลอยอยู่ได้เพราะคนมักง่ายไม่มีความเป็นระเบียบ เพราะมาถึงวันนี้หาบเร่แผงลอยได้กลายเป็นธุรกิจชนิดหนึ่งที่สามารถสร้างรายได้เป็นจำนวนมากมหาศาล หน่วยงานราชการพยายามที่จะทำการจัดระเบียบเพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากถูกต้องด้านจากกลุ่มผู้ค้าหาบเร่แผงลอย จึงทำได้แค่เพียงจำกัดขอบเขตและระยะเวลาในการค้า ซึ่งจะเห็นได้ว่าการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เป็นการจัดระเบียบสังคมเพื่อให้สมาชิกในสังคมสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีระเบียบ กติกา ตามแนวทางที่ตกลงร่วมกัน

องค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งระดับตำบล มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม 2562 มาตรา 22 สภาตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลตามแผนงานโครงการและงบประมาณของสภาตำบล เสนอแนะส่วนราชการในการบริหารราชการและพัฒนาตำบล ปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตำบลตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ และหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด มาตรา 23 (3) จัดให้มีและรักษาทางระบายน้ำ และรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง (17) การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง และตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2560 มาตรา 20 ห้ามมิให้ผู้ใด (1) ประุงอาหาร ขายหรือจำหน่ายสินค้าบนถนน หรือในสถานสาธารณะ (2) ใช้รถยนต์หรือล้อเลื่อนเป็นที่ประุงอาหารเพื่อขายหรือจำหน่ายให้แก่ประชาชนบนถนนหรือในสถานสาธารณะ (3) ขายหรือจำหน่ายสินค้าซึ่ง

บรรทุกบนรถยนต์ รถจักรยานยนต์ หรือล้อเลื่อน บนถนนหรือในสถานสาธารณะ ประกอบกับพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา เป็นพื้นที่ที่มีความเจริญเติบโตด้านเศรษฐกิจ เป็นแหล่งอุตสาหกรรมขนาดใหญ่จำนวนมาก มีหมู่บ้านจัดสรรขึ้นเป็นจำนวนมาก และมีประชากรที่อพยพจากต่างจังหวัด เพื่อเข้ามาทำการค้าหาบเร่แผงลอย เลี้ยงปากเลี้ยงท้องตนเอง จึงเกิดการหมุนเวียนของรายได้บนทางเท้าหรือถนนสาธารณะเป็นจำนวนมาก และก่อให้เกิดปัญหาตามมา เนื่องจากผู้ค้าหาบเร่แผงลอยได้ครอบครองพื้นที่บนทางเท้าและถนนสาธารณะเพื่อใช้ทำการค้า ก่อให้เกิดปัญหาการกีดขวางการสัญจรไปมาของประชาชน เป็นผลเสียต่อระบบการคมนาคม ส่งผลให้เกิดปัญหาความไม่ปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และเป็นการทำการค้าที่ผิดกฎหมาย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอย ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอย ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
3. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอย ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ทฤษฎี แนวความคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหาบเร่แผงลอย

คำว่า “หาบเร่แผงลอย” ใช้เรียกการค้าข้างทาง ซึ่งมีสองประเภท คือ การค้าเคลื่อนที่ซึ่งเรียกว่า “หาบเร่” และการค้าที่อยู่กับที่ เรียกว่า “แผงลอย”

คำว่า “หาบเร่” แสดงถึงนัยของการค้าบนบกและสะท้อนถึงการค้าแบบดั้งเดิมดังที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ให้ความหมายคำว่า “หาบ” ไว้ว่า “เอาของห้อยปลายคานสองข้างแล้วแบกกลางคานพาไป” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2542) ส่วน “หาบเร่” ราชบัณฑิตยสถานได้อธิบายไว้ว่า คือ “ผู้ที่หาบของไปเร่ขายยังปรากฏอยู่ในปัจจุบันแต่มีเครื่องทุ่นแรงอื่น เช่น รถเข็นรถจักรยานรวมถึงการใช้พาหนะ เช่น รถกระบะ ในการเร่ขายสินค้าซึ่งทุ่นแรงกว่า และทำให้บรรทุกสินค้าได้มากขึ้น

คำว่า “แฝงลอย” กล่าวได้ว่าเป็นคำกลาง ๆ ไม่เจาะจงอธิบายเฉพาะการค้าข้างทาง พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ให้ความหมายคำว่า “แฝงลอย” ไว้ว่า ที่จัดไว้ในถนนสาธารณะหรือที่สาธารณะ รวมถึง อาคาร แคร่ แท่น โต๊ะ แผง เสื่อ พื้นดิน เรือ แพ สำหรับขายอาหาร ซึ่งหมายรวมถึงการค้าในลักษณะวางแผงหรือตั้งแผงในพื้นที่

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

เมื่อกล่าวถึงคำว่า การบริหารส่วนใหญ่มักจะนึกถึงการบริหารราชการคำศัพท์ที่ใช้มี 2 คำ คือ การบริหาร (Administration) นิยมใช้กับการบริหารราชการหรือการจัดการเกี่ยวกับนโยบาย ศัพท์อีกคำหนึ่ง คือ การจัดการ (Management) นิยมใช้กับการบริหารธุรกิจเอกชนหรือการดำเนินการตามนโยบายที่กำหนดไว้ อย่างไรก็ตามคำว่า การบริหารกับคำว่าจัดการ ใช้แทนกันได้มีความหมายเหมือนกัน

สมคิด บางโม, (2546) ในเอกสารคำสอนเล่มนี้จะใช้สองคำนี้ปะปนกันตลอดไปตามความเหมาะสม จึงจำเป็นที่จะต้องใช้ความรู้ทั้งที่เป็นศาสตร์และศิลปะ เพื่อเอาคนทรัพยากรมารวมกันแล้วอำนวยความสะดวกตามที่ต้องการปัจจัยในการบริหาร มีองค์ประกอบที่สำคัญดังต่อไปนี้ 1). คนหรือบุคคล (Man) เป็นปัจจัยสำคัญของการบริหารงาน หน่วยงานหรือองค์การจำเป็นต้องมีคนที่ปฏิบัติงาน ผลงานที่ดีต้องประกอบด้วยบุคคลที่มีคุณภาพ และมีความรับผิดชอบต่อองค์การหรือหน่วยงานนั้น ๆ 2). เงิน (Money) หน่วยงานจำเป็นที่จะต้องมีงบประมาณเพื่อการบริหารงานหากขาดงบประมาณการบริหารงานของหน่วยงานก็ยากที่จะบรรลุเป้าหมาย 3). ทรัพยากรหรือวัสดุ (Material) การบริหารจำเป็นต้องมีวัสดุอุปกรณ์หรือทรัพยากรในการบริหาร หากหน่วยงานขาดวัสดุอุปกรณ์หรือทรัพยากรในการบริหารแล้วก็จะย่อมจะเป็นอุปสรรคหรือเกิดปัญหาในการบริหารงาน 4). การบริหารจัดการ (Management) เป็นภารกิจของผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาโดยตรง เป็นกลไกและตัวประสานที่สำคัญที่สุดในการประมวลผลักดันและกำกับปัจจัยต่าง ๆ

เกษม จันทรแก้ว (2540, หน้า 512 - 514) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารหมายถึง ศิลปะ การดำเนินการนำวัสดุดิบสู่ระบบด้วยระบบกระบวนการผลิตจนได้ผลผลิตตามที่กำหนดไว้ การบริหารจึงเป็นการดำเนินการให้ทุกโครงการทำหน้าที่สัมพันธ์กัน เป็นเรื่องยากที่จะทำให้เกิดการผสมผสานกันถ้าไม่วางแผนการดำเนินการที่ดี ซึ่งขึ้นอยู่กับผู้บริหารที่วางแผนบริหารอย่างไร อย่างไรก็ตามดีผู้บริหารมีหน้าที่อำนวยความสะดวก (Directing) ตามอำนาจหน้าที่จากหน่วยงาน (Organizing) ที่เป็นผู้รับผิดชอบควบคุม (Controlling) ในการนำแผนงาน (Planning)

วิโรจน์ สารรัตน์ (2545, หน้า 3 - 5) ได้กล่าวว่า การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์การ โดยอาศัยหน้าที่หลักทางการบริหารอย่างน้อย 4 ประการ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม ซึ่งกระบวนการดังกล่าวมีผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบที่จะให้มีการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จักรกริช หมอบประกอบ, (2547, หน้า 17 - 18) สรุปไว้ว่า มีความสำคัญต่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพ หากขาดเสียซึ่งการบริหาร 4M ก็จะทำให้งานนั้นเกิดอุปสรรคในการปฏิบัติงานส่งผลกระทบต่อการทำงานในด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อกัน และจะทำให้การทำงานนั้นไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

แนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ศุภชัย ยาวะประภาส, (2533) ได้สรุปความเห็นของนักวิชาการเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติในประเด็นที่สำคัญ 2 ประเด็น คือ ประเด็นแรกการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการ กล่าวคือ มีความต่อเนื่องไม่หยุดนิ่งมีขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม แต่ละขั้นตอนมีความสัมพันธ์กันตลอดเวลา ประเด็นที่สอง การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นการดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายของนโยบาย

วรเดช จันทร, (2541 : 4) กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นเรื่องการศึกษาว่าองค์กรที่รับผิดชอบสามารถนำและกระตุ้นให้ทรัพยากรทางการบริหารตลอดจนกลไกที่สำคัญทั้งหมดปฏิบัติงานให้บรรลุตามนโยบายที่ระบุไว้หรือไม่ แค่นั้น เพียงใด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องของความสามารถที่จะผลักดันให้การทำงานของกลไกทั้งหมดสามารถบรรลุผลลัพธ์ที่ตั้งเป้าหมายเอาไว้

ตัวแบบการนำนโยบายปฏิบัติ

ตัวแบบด้านกระบวนการระบบราชการ (Bureaucratic Processes Model) อำนาจขององค์กรไม่ได้อยู่ที่ตำแหน่งรูปนัย คือ ตำแหน่งที่เป็นทางการเท่านั้น แต่ความเป็นจริงอำนาจขององค์กรอยู่กระจายทั่วไปในองค์กร กล่าวคือ มิใช่เป็นหัวหน้าหรือผู้บริหารเท่านั้นที่ใช้อำนาจทุกคนในองค์กรย่อมมีส่วนในการใช้อำนาจ อันมีผลต่อการบริหารความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ จึงขึ้นอยู่กับความพร้อมของผู้ที่รับนโยบายไปปฏิบัติ ความพร้อมจึงเป็นผลจากปัจจัยย่อย 2 ประการ คือ ระดับความเข้าใจของผู้กำหนดนโยบายต่อสภาพความเป็นจริงในองค์กรกับระดับการยอมรับ และปรับนโยบายเป็นส่วนของหน้าที่ประจำวันของผู้ปฏิบัติ

David Easton (1957) อ้างใน Dye, (1984 : 41) นักวิเคราะห์แนวระบบในทางรัฐศาสตร์เห็นว่า เราสามารถแยกระบบการเมืองออกจากระบบอื่น ๆ หรือจากสภาพแวดล้อมอย่างน้อยในแง่ของการวิเคราะห์ถ้าสามารถแยกระบบการเมืองออกมาได้แล้วเราจะเห็นระบบการเมืองเป็นหน่วยที่มีปัจจัยป้อนเข้าสู่ระบบการเมืองที่เรียกว่า ปัจจัยนำเข้า (inputs) และสิ่งที่เป็นผลผลิตของระบบการเมืองที่เรียกว่า ปัจจัยนำออก (Output) ปัจจัยนำเข้าจะถูกระบบการเมืองแปรสภาพแวดล้อมของระบบ เพราะปัจจัยนำออกจะป้อนกลับและกลายมาเป็นปัจจัยนำเข้าที่เปลี่ยนแปลงในระยะต่อไป ส่วนสภาพแวดล้อมคือส่วนที่อยู่นอกขอบเขตของระบบการเมือง และมีอิทธิพลต่อการทำงานของระบบ

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม 2562

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2560

ประมวลกฎหมายอาญา

พระราชบัญญัติการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

แนวนโยบายของภาครัฐ

นฤมล นิราทร, (2561) ได้กล่าวถึง นโยบายส่งเสริมการมีงานทำปรากฏตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2515-2519 นโยบายที่สะท้อนอย่างชัดเจนถึงการยอมรับในการประกอบอาชีพอิสระในฐานะเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาความยากจน ปรากฏตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2520-2524 ทิศนะของรัฐบาลต่อการประกอบอาชีพการค้าหาเร่ร่อนขยายต่อยอดจากการเป็นกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 พ.ศ. 2530-2534 การเป็นกิจกรรมเพื่อให้ประชาชนพึ่งตนเองได้ทางเศรษฐกิจ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549 ต่อเนื่องมาจนถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 ฉบับปัจจุบัน กำหนดเป้าหมายเศรษฐกิจฐานรากมีความเข้มแข็ง ประชาชนทุกคนมีโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรการประกอบอาชีพ

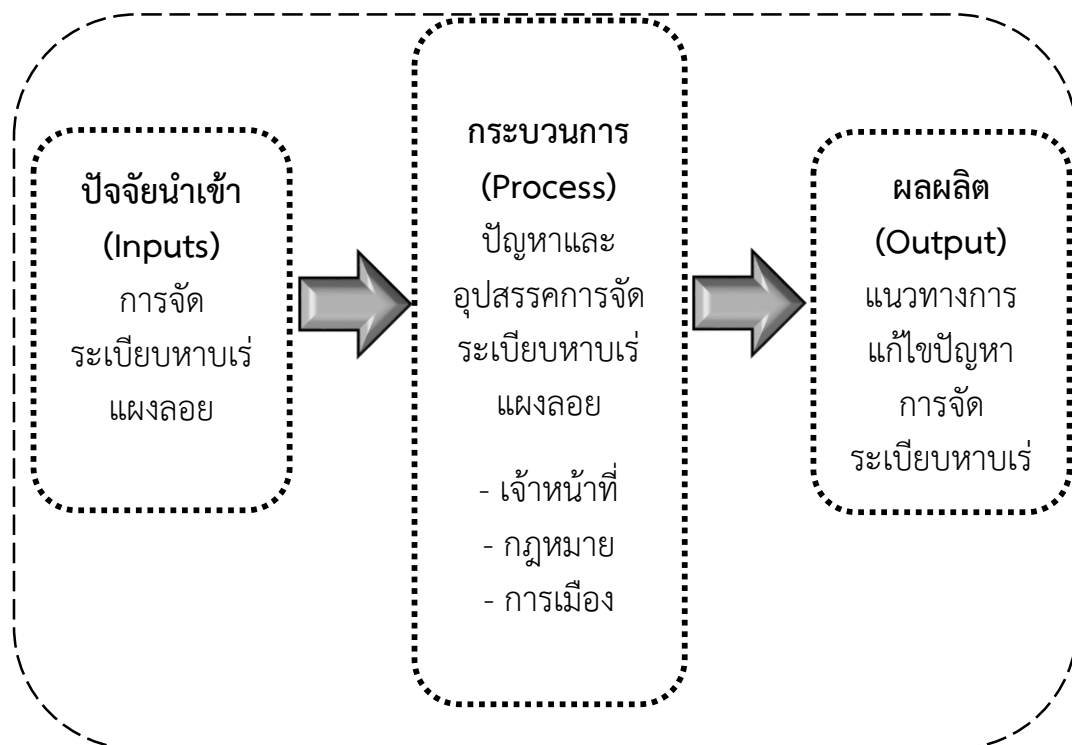

พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา, (2562) คำแถลงนโยบายของรัฐบาลต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2562 นโยบายเร่งด่วนข้อแรก คือ แก้ไขปัญหาการดำรงชีวิตของประชาชนโดย “ลดข้อจำกัดในการประกอบอาชีพของคนไทย ทบทวนรูปแบบและมาตรฐานหาบเร่แผงลอยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพื่อยังคงเอกลักษณ์ของเมืองแห่งร้านอาหารริมถนน ทำให้บ้านเมืองเป็นระเบียบเรียบร้อยและสวยงาม”

“โครงการคนละครึ่ง” วัตถุประสงค์ของโครงการเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจระดับฐานราก สำหรับผู้ประกอบการรายย่อยโดยเฉพาะกลุ่มหาบเร่ แผงลอย เพื่อให้มีรายได้จากการขายสินค้าเพิ่มขึ้น ลดค่าครองชีพของประชาชน กล่าวคือรัฐร่วมจ่ายผ่านฝ่ายผู้ซื้อ 50% โดยไม่เกิน 150 บาท/คน/วัน หรือไม่เกิน 3,000 บาท/คน ระยะเวลาของโครงการ ตั้งแต่เดือนตุลาคม – ธันวาคม 2563 (3 เดือน)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้พิจารณาทฤษฎี แนวความคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงได้สังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอย ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยครั้งนี้

ระเบียบวิธีการวิจัย

รูปแบบของการวิจัย

รูปแบบการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดระเบียบหาบเร่แผงลอย ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

1). การสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองทุกขั้นตอน เพื่อศึกษาการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอย ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ตามวัตถุประสงค์การศึกษา โดยมีขั้นตอนดังนี้

- จัดทำหนังสือขออนุญาตลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง

- ติดต่อประสานงานกับผู้ให้ข้อมูลหลักที่จะใช้ในการศึกษาวิจัยทั้งหมด เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย และเพื่อการสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างผู้วิจัยกับผู้ให้ข้อมูลหลัก

- กำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

- ติดต่อประสานงานกับผู้ให้ข้อมูลหลักที่ใช้ในการศึกษาวิจัยทั้งหมด (คัดเลือกแบบเจาะจง) เพื่อแจ้งกำหนดการลงสนามวิจัย เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

- การเข้าสู่สนามวิจัยตามกำหนดการที่กำหนดไว้ เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview)

2). การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการวิจัยเอกสาร ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากระเบียบข้อกฎหมายพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2560 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหาบเร่แผงลอย แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร แนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ แนวนโยบายของภาครัฐ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยในพื้นที่ต่าง ๆ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมีประชากรและกลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้

ประชากรของการวิจัย คือ ผู้บริหารระดับสูง หัวหน้าฝ่ายกฎหมายและคดี เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเทคนิค ผู้ค้าหาบเร่แผงลอย และประชาชนที่สัญจรไปมา ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 9 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารระดับสูง หัวหน้าฝ่ายกฎหมายและคดี เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเทคนิค ผู้ค้าหาบเร่แผงลอย และประชาชนที่สัญจรไปมา ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ประกอบด้วย

1). ผู้บริหารระดับสูง โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) มีเกณฑ์ในการคัดเลือก 1). เป็นผู้บริหารระดับสูงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2). มีความเชี่ยวชาญในการบริหารจัดการด้านพื้นที่ 3). มีความรู้ในด้านอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอย่างดี 4). ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างได้ หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา จำนวน 1 คน

2). หัวหน้าฝ่ายกฎหมายและคดี โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) มีเกณฑ์ในการคัดเลือก 1). เป็นหัวหน้าฝ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2). มีความรู้ ความสามารถด้านกฎหมายเป็นอย่างดี 3). ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างได้ หัวหน้าฝ่ายกฎหมายและคดีองค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา จำนวน 1 คน

3). เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเทคนิค โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) มีเกณฑ์ในการคัดเลือก 1). เป็นเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเทคนิค 2). ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่มาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างได้ เจ้าหน้าที่เทคนิคขององค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา จำนวน 2 คน

4). ผู้ค้าหาบเร่แผงลอย โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เป็นการเลือกตัวอย่างประชากร เลือกหน่วยใดหรือกับใครก็ได้ที่บังเอิญอยู่หรือผ่านมาจุดที่เก็บข้อมูล จำนวน 3 คน

5). ประชาชนที่สัญจรไปมา โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เป็นการเลือกตัวอย่างประชากร เลือกหน่วยใดหรือกับใครก็ได้ที่บังเอิญอยู่หรือผ่านมาจุดที่เก็บข้อมูล จำนวน 2 คน

สรุปจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 9 คน

ผู้บริหารระดับสูง	จำนวน 1 คน
หัวหน้าฝ่ายกฎหมายและคดี	จำนวน 1 คน
เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเทคนิค	จำนวน 2 คน
ผู้ค้าหาบเร่แผงลอย	จำนวน 3 คน
ประชาชนผู้สัญจรไปมา	จำนวน 2 คน

เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษานี้ผู้วิจัยมีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้
แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น มีดังนี้

ประเด็นที่ 1 ข้อมูลคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ชื่อ สกุล เพศ อายุ ตำแหน่ง สังกัด มีลักษณะเป็นข้อความปลายปิด ให้เลือกตอบ จำนวน 1 ข้อ

ประเด็นที่ 2 การจัดระเบียบบริหารแผนผังลอย ขององค์การบริหารส่วนตำบล บางปลา มีลักษณะเป็นข้อความปลายเปิดตามประเด็นการสัมภาษณ์ จำนวน 3 ข้อ

ประเด็นที่ 3 ข้อเสนอแนะการจัดระเบียบบริหารแผนผังลอย ขององค์การบริหาร ส่วนตำบลบางปลา มีลักษณะเป็นข้อความปลายเปิดตามประเด็นการสัมภาษณ์ จำนวน 1 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษานี้ผู้วิจัยมีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ศึกษาข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการอธิบายข้อค้นพบที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว โดยใช้แบบสัมภาษณ์ การบรรยายให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย บรรยายต่อเนื่องแบบพรรณนาโวหาร (Descriptive) ให้เชื่อมโยง มีเหตุผล สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ กรอบแนวคิดในการวิจัย และเพื่อตอบคำถามการวิจัยในเรื่อง การจัดระเบียบบริหารแผนผังลอย ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

อภิปรายผลการศึกษา

ผลการวิจัยเรื่อง การจัดระเบียบบริหารแผนผังลอย ขององค์การบริหารส่วนตำบล บางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยได้นำสิ่งค้นพบที่สำคัญมาวิเคราะห์ตามหลักแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบบริหารแผนผังลอย มีประเด็นที่นำมาอภิปราย ดังนี้

ประเด็นที่ 1 การจัดระเบียบบริหารแผนผังลอย ผลการศึกษาพบว่า ควรมีการจัดระเบียบบริหารแผนผังลอยแบบประนีประนอม ถ้อยทีถ้อยอาศัยซึ่งกันและกันระหว่างเจ้าหน้าที่กับผู้ค้าบริหารแผนผังลอย การประชาสัมพันธ์ การสร้างการรับรู้ การสร้างความเข้าใจ การสร้างจิตสำนึกที่ดีมีความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม การว่ากล่าวตักเตือน ควบคู่ไปกับการบังคับใช้กฎหมายกับผู้ค้าบริหารแผนผังลอยด้วยการกำหนดพื้นที่สาธารณะจัดทำเป็นจุดผ่อนผันชั่วคราว เพื่อเป็นการส่งเสริมรายได้ การสร้างงาน การสร้างอาชีพ การส่งเสริมเศรษฐกิจ

ฐานรากของชุมชนให้มีความเข้มแข็ง ลดความเหลื่อมล้ำของประชาชน เพื่อเป็นการช่วยเหลือผู้ค้าหาบเร่แผงลอยในการดำรงชีวิตหาเลี้ยงครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดนโยบายของภาครัฐ นฤมล นิราทร, (2561) ได้กล่าวถึง นโยบายส่งเสริมการมีงานทำตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 - 2564 กำหนดเป้าหมายเศรษฐกิจฐานรากมีความเข้มแข็ง ประชาชนทุกคนมีโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรการประกอบอาชีพ สอดคล้องกับพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา, (2562) คำแถลงนโยบายของรัฐบาลต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2562 นโยบายเร่งด่วนข้อแรกคือ แก้ไขปัญหาการดำรงชีวิตของประชาชนโดย “ลดข้อจำกัดในการประกอบอาชีพของคนไทย ทบทวนรูปแบบและมาตรฐานหาบเร่แผงลอยในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล เพื่อยังคงเอกลักษณ์ของเมืองแห่งร้านอาหารริมถนน ทำให้บ้านเมืองเป็นระเบียบเรียบร้อยและสวยงาม” การที่ประเด็นหาบเร่แผงลอยได้รับการบรรจุเป็นนโยบายเร่งด่วนข้อแรก สะท้อนถึงบทบาทและความสำคัญของการค้าแผงลอยต่อระบบเศรษฐกิจและสังคม สอดคล้องกับ “โครงการคนละครึ่ง” วัตถุประสงค์ของโครงการเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจระดับฐานราก สำหรับผู้ประกอบการรายย่อยโดยเฉพาะกลุ่มหาบเร่ แผงลอย เพื่อให้มีรายได้จากการขายสินค้าเพิ่มขึ้น ลดค่าครองชีพของประชาชน และสอดคล้องกับเจฟฟรีย์เพรสแมน (Jeffrey L. Pressman), อารอน วิลด์ฟีกี (Aaron Wildavsky, 1973) (อ้างถึงใน สมพร เฟื่องจันทร์, 2539) ได้ศึกษาพัฒนาการนำนโยบายการสร้างงานให้ชนกลุ่มน้อยไปปฏิบัติในปี 1973 ได้นิยามการนำนโยบายไปปฏิบัติว่า หมายถึง ระดับการเกิดขึ้นของผลนโยบายที่คาดคะเนไว้ และเป็นกระบวนการของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเป้าหมายที่กำหนดไว้ กับการปฏิบัติ ทั้งหลายที่มุ่งไปสู่การกระทำที่บรรลุผล ความสามารถที่จะจัดการ และประสานสิ่งที่เกิดขึ้นมาภายหลังในลักษณะที่เป็นลูกโซ่เชิงสาเหตุและผลเพื่อให้ได้รับผลลัพธ์ที่พึงปรารถนา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยงยุทธ ศรีวิวัฒนพงศ์, (2524) ได้กล่าวถึงการดำเนินนโยบายเกี่ยวกับหาบเร่แผงลอยที่ประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ เนื่องจากการใช้นโยบายผ่อนปรนควบคู่กับการปราบปรามแบบหวังผลทางด้านจิตวิทยา โดยอาศัยยุทธศาสตร์และยุทธวิธีทางการประชาสัมพันธ์ชี้แจงต่อประชาชน ผู้ค้าหาบเร่แผงลอย และสื่อมวลชน ทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน ต่างฝ่ายต่างช่วยกันแก้ไขปัญหาคณะเฉพาะของตนเองให้ดีที่สุด คือ ผู้หาบเร่แผงลอยช่วยกันรักษาความสะอาดบริเวณแผงลอยที่ตนทำการค้าอยู่เสมอ ประชาชนผู้ซื้อก็ให้ความร่วมมือกับทางราชการด้วยการซื้อสินค้าทั้งอุปโภคและบริโภคในบริเวณสถานที่ทางราชการผ่อนผันให้จำหน่ายได้เท่านั้น นอกจากนั้นทางด้านสื่อมวลชนต่าง ๆ ก็ช่วยกันสอดส่องดูแลเป็นหูเป็นตาให้กับทางราชการ และที่สำคัญจะต้องแก้ไขปัญหามาจากมูลเหตุ

ประเด็นที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอย ผลการศึกษา

พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานถูกมองในภาพลบมาโดยตลอด รังแกคนยากจน รังแกประชาชน ผู้ทำมาหากินสุจริต เรียกรับผลประโยชน์ เอื้อประโยชน์แต่กับกลุ่มนายทุน อะไรก็แล้วแต่ที่ไปเกี่ยวกับเรื่องปากท้องของประชาชน ภาพลักษณ์ของเจ้าหน้าที่ก็จะถูกมองในทางไม่มีซึ่งในทางตรงกันข้าม เจ้าหน้าที่ที่เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย ซึ่งจะต้องบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด หากไม่ปฏิบัติหน้าที่ประชาชนได้รับความเดือดร้อนหรือมีส่วนได้ส่วนเสียเกิดการร้องเรียนขึ้น เจ้าหน้าที่ก็จะมีความผิดข้อหาการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 เจ้าหน้าที่ก็จำเป็นที่จะต้องบังคับใช้กฎหมาย เช่น การเปรียบเทียบปรับให้มีผลไปในทางคดีกับผู้ค้าหาบเร่แผงลอย ส่วนเจ้าหน้าที่ที่ไม่เพียงพต่อการปฏิบัติหน้าที่เพราะต้องมองเรื่องความเสี่ยง และความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ส่วนกฎหมายก็ไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงานหน้างาน มีแต่หน้าที่แต่ไม่มีอำนาจ เพราะกฎหมายไม่ได้มอบอำนาจให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานโดยตรง เรื่องนี้ต้องเสนอผู้เกี่ยวข้องแก้ไข ปรับปรุง ทบทวนกฎหมายให้สอดคล้องกับผู้ปฏิบัติงาน การจัดระเบียบผู้ค้าหาบเร่แผงลอยจะได้ชัดเจนมากขึ้นควรระดมความคิดเห็นกับทุกภาคส่วน และขอความร่วมมือไม่ทำให้เกิดปัญหาในท้องถิ่น โดยเฉพาะกับนักการเมืองท้องถิ่น และผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ ยังมีการร้องเรียน กลั่นแกล้ง ให้มีการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่กับผู้ค้าหาบเร่แผงลอยที่เป็นฐานเสียงของตน เป็นญาติพี่น้องตน และการถูกต้องด้านการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่จากผู้ค้าหาบเร่แผงลอยหรือผู้มีอิทธิพลในพื้นที่อีกด้วย สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับ การบริหารจัดการ จักรกริช หมอประกอบ, (2547, หน้า 17 - 18) สรุปไว้ว่า การบริหารจัดการมีความสำคัญต่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพ หากขาดเสียซึ่งการบริหาร 4M 1). คนหรือบุคคล (Man) 2). เงิน (Money) 3). ทรัพยากร (Material) 4). การบริหารจัดการ (Management) ก็จะทำให้งานนั้นเกิดอุปสรรคในการปฏิบัติงาน และทำให้การทำงานนั้นไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การต้องปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ สอดคล้องกับ David Easton (1957) อ้างใน Dye, (1984 : 41) นักวิเคราะห์แนวระบบในทางรัฐศาสตร์เห็นว่า เราสามารถแยกระบบการเมืองออกจากระบบอื่น ๆ หรือจากสภาพแวดล้อม การวิเคราะห์ถ้าสามารถแยกระบบการเมืองออกมาได้แล้ว เราจะเห็นระบบการเมืองเป็นหน่วยที่มีปัจจัยป้อนเข้าสู่ระบบการเมืองที่เรียกว่า ปัจจัยนำเข้า (inputs) และสิ่งที่เป็นผลผลิตของระบบการเมืองที่เรียกว่า ปัจจัยนำออก (Output) ปัจจัยนำเข้าจะถูกระบบการเมืองแปรสภาพแวดล้อมของระบบ เพราะปัจจัยนำออกจะป้อนกลับและกลายมาเป็นปัจจัยนำเข้าที่เปลี่ยนแปลงในระยะต่อไป ส่วนสภาพแวดล้อมคือส่วนที่อยู่นอกขอบเขตของระบบการเมือง และมีอิทธิพลต่อการทำงานของระบบ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริปัญญา ตุงคะสมิท (2538) ศึกษาเรื่อง การจัดการด้านการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยของกรุงเทพมหานคร ปัญหาที่เกิดขึ้นตอนและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไข โดยเน้นถึงวัตถุประสงค์ของนโยบายการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอย ซึ่งพบว่านโยบาย

ของกรุงเทพมหานครมีความชัดเจนในด้านเนื้อหาสาระและวัตถุประสงค์ แต่การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในระดับต่าง ๆ จะต้องมีการตรวจสอบและซักซ้อมการปฏิบัติงานทุกขั้นตอน และยังพบว่าประชาชนบางส่วนยังไม่เข้าใจถึงการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่รวมทั้ง ยังพบว่านักการเมืองท้องถิ่นเข้าแทรกแซงการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เพื่อให้กระทำหรืองดเว้นกระทำต่อพรรคพวกของตน

ประเด็นที่ 3 แนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอย ผลการศึกษาพบว่า ต้องหันหน้ามาคุยกันระหว่างเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานกับผู้ค้าหาบเร่แผงลอยจนเป็นที่พึงพอใจกันทุกฝ่าย สร้างการรับรู้ สร้างความเข้าใจให้ตรงกัน โดยการบูรณาการร่วมกันในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ เช่น แขวงทางสมุทรปราการ เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรบางพลี เจ้าหน้าที่ทหาร ฝ่ายปกครองอำเภอบางพลี เจ้าหน้าที่ขนส่งสมุทรปราการ ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำท้องที่ และเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา โดยจัดทำจุดผ่อนผันชั่วคราว พิจารณาพื้นที่ที่ไม่กระทบต่อประชาชนที่สัญจรไปมาบนทางเท้าหรือถนน

สาธารณะ พร้อมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมการค้าหาบเร่แผงลอย เพื่อควบคุม กำกับดูแล ให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง โดยเลือกจากผู้ค้าหาบเร่แผงลอยด้วยกันเอง พร้อมทั้งจัดอบรมให้กับผู้ค้าหาบเร่แผงลอยเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ กติกา การอยู่ร่วมกันในสังคมที่ต้องรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย รวมทั้งการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมสัญจรหรือทำประโยชน์ร่วมกัน ระหว่างเจ้าหน้าที่กับผู้ค้าหาบเร่แผงลอย ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นทางออกที่ดี เพราะแต่ละฝ่ายความต้องการไม่เหมือนกัน เช่น ผู้ค้าหาบเร่แผงลอยต้องการมีรายได้เพื่อเลี้ยงปากเลี้ยงท้องตนเอง ประชาชนต้องการทางเดินเท้าที่สะดวกสบาย ส่วนเจ้าหน้าที่ต้องการความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง และเพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนให้มีความเข้มแข็ง การสร้างงาน สร้างรายได้ ให้กับผู้ค้าหาบเร่แผงลอยตามนโยบายของภาครัฐ ในส่วนของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ต้องขออนุมัติอัตรากำลังเพิ่มเติม เหตุผลความจำเป็น การกำหนดขอบเขตงาน ลักษณะของงานให้ชัดเจน ความยากง่ายในการปฏิบัติหน้าที่ความปลอดภัย ความเสี่ยงในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ต่อผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจการบรรจุและแต่งตั้ง สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ จักรกริช หมอประกอบ, (2547, หน้า 17 - 18) สรุปไว้ว่า การบริหารจัดการมีความสำคัญต่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพ หากขาดเสียซึ่งการบริหาร 4M 1. คนหรือบุคคล (Man) 2. เงิน (Money) 3. ทรัพยากร (Material) 4. การบริหารจัดการ (Management) ก็จะทำให้งานนั้นเกิดอุปสรรคในการปฏิบัติงาน และทำให้การทำงานนั้นไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยงยุทธ ศรีวัฒนพงศ์, (2524) ได้กล่าวถึงการดำเนินนโยบายเกี่ยวกับหาบเร่แผงลอยที่ประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ เนื่องจากการใช้นโยบายผ่อนปรนควบคู่กับการปราบปรามแบบ

หวังผลทางด้านจิตวิทยา โดยอาศัยยุทธศาสตร์และยุทธวิธีทางการประชาสัมพันธ์ชี้แจงต่อประชาชน ผู้ค้าหาบเร่แผงลอย และสื่อมวลชน ทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน ต่างฝ่ายต่างช่วยกันแก้ไขปัญหาเฉพาะของตนเองให้ดีที่สุด คือ ผู้หาบเร่แผงลอยช่วยกันรักษาความสะอาดบริเวณแผงลอยที่ตนทำการค้าอยู่เสมอ ประชาชนผู้ซื้อก็ให้ความร่วมมือกับทางราชการด้วยการซื้อสินค้าทั้งอุปโภคและบริโภคในบริเวณสถานที่ทางราชการผ่อนผันให้จำหน่ายได้เท่านั้น นอกจากนั้นทางด้านสื่อมวลชนต่าง ๆ ก็ช่วยกันสอดส่องดูแลเป็นหูเป็นตาให้กับทางราชการ และที่สำคัญจะต้องแก้ไขปัญหาจากมูลเหตุ

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1). องค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา ควรมีนโยบายส่งเสริมและสำรวจความต้องการของประชาชนในพื้นที่ มีความต้องการที่จะให้มีการค้าหาบเร่แผงลอยหรือไม่หากประชาชนมีความต้องการให้มีการค้าหาบเร่แผงลอย ควรจัดสถานที่กำหนดเขตการค้าให้ชัดเจน
- 2). องค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา ควรมีนโยบายส่งเสริมผู้ค้าหาบเร่แผงลอยให้สามารถพัฒนาสินค้าที่ดี มีคุณภาพ ส่งเสริมช่องทางการตลาดที่ถูกต้อง ให้เหมือนกับการพัฒนาเป็นสินค้า OTOP เพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ และนวัตกรรมใหม่ ๆ ให้กับผู้ค้าหาบเร่แผงลอย ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทย
- 3). องค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา ควรมีนโยบายกำหนดเขตการค้าบนทางเท้าหรือในที่สาธารณะ ที่ไม่กระทบต่อประชาชนในการสัญจรไปมา และไม่เดือดร้อน เช่น กำหนดพื้นที่ขาย กำหนดเวลาขายให้ชัดเจน สามารถเริ่มขายได้เวลาใดถึงเวลาใด มีการตีเส้นแบ่งครึ่งให้ชัดเจน ทั้งนี้เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของชุมชน เป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ สร้างอาชีพ เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนต่อไป
- 4). องค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา ควรมีนโยบายส่งเสริมการมีส่วนร่วม การฝึกอบรม ให้ความรู้กับประชาชน เกี่ยวกับกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนให้ความรับผิดชอบต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมส่วนรวม เพื่อให้มีความสุข และมีคุณภาพชีวิตที่ดี

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1). ควรทำการศึกษาในพื้นที่ใกล้เคียงขององค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา เพื่อให้ได้งานวิจัยที่มีผลการศึกษาดีขึ้น และหลากหลายพื้นที่
- 2). การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ควรมีการศึกษาเชิงปริมาณ เพื่อให้สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ผลการวิจัยเชิงสถิติที่เป็นตัวชี้วัดตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่สามารถพิสูจน์และทดสอบระดับความเชื่อมั่นของข้อมูล
- 3). ควรมีการศึกษา ปัญหาความขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานและผู้ค้าหาบเร่แผงลอย ประชาชน เรื่องการใช้อำนาจรัฐตามกฎหมายในการดำเนินการทางปกครองต่อกรณีการควบคุมการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอย
- 4). ศึกษาการนำนโยบายที่ดีกับการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยไปปฏิบัติ
- 5). ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน การบริหารงานของหน่วยงานเทศกิจ

บรรณานุกรม

- กฤษศักดิ์ ธรรมเจริญ, (2545) ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เทศกิจ สำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรณีศึกษาการควบคุมจัดระเบียบผู้ค้าหาบเร่แผงลอยบริเวณคลองถม, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- กิตติภักดิ์ ต่านขุนทด, (2563) คุณภาพการให้บริการ ของสำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลเมืองมาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง, วิทยาลัยพิชญบัณฑิต
- คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี, (2562), ค้นเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2563 จาก http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2562/E/186/T_0001.PDF
- โครงการคนละครึ่ง, (2563), ค้นเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2563 จาก <https://www.gcc.go.th/webgcc/?p=13867>
- ฐิติชญาณ์ ทรัพย์ญาณกรณ์, (2560) ผลกระทบของนโยบายการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอย, พื้นที่บริเวณอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- นภัสนันท์ สิ้นชนะ, (2560) การจัดการความรู้การบริหารพัสดุและการจัดซื้อจัดจ้างของสำนักงานอัยการจังหวัดในเขตพื้นที่สำนักงานอัยการภาค 4, มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- นฤมล นิราทร, (2562) สังคมสงเคราะห์และสวัสดิการสังคม: การปลดล็อกความเหลื่อมล้ำสู่ความยั่งยืน, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

- นภัสวรรณ สุภาวรรณ, (2559)ประสิทธิผลของการนโยบายนโยบายการจัดระเบียบหาบเร่แผง
ลอยกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติ กรณีศึกษาพื้นที่ปากคลองตลาด,
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- แนวทางการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอย, ค้นเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2563 จาก
<http://www.homenetthailand.org/>
- ปวีร์ ฉวีอินทร์, (2561) การจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยพื้นที่ปากคลองตลาด
เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร, มหาวิทยาลัยสยาม
- ปิยะนุช เงินคล้าย, พงศ์สัณห์ ศรีสมทรัพย์, เอกสารประกอบการบรรยาย POL 6001
ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์ หลักสูตรรัฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาสหวิทยาการ
เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น คณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535
และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2560
- พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
มหาลัยบูรพา, (2550) ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อกระบวนการบริหารจัดการราชการ
ในองค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี
- มหาวิทยาลัยรามคำแหง, เอกสารประกอบการสอน POL 6510 การวิจัยและพัฒนาชุมชน
หลักสูตรรัฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น คณะ
รัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ยงยุทธ ศรีวัฒนพงศ์, (2524) รายงานวิจัยเรื่องปัญหาหาบเร่แผงลอย : ศึกษาเขตภาษีเจริญ
กรุงเทพมหานคร, วิทยาลัยการปกครอง
- รัชนีพร ตันเกษ, (2560) การจัดการความรู้การบริหารงานคลัง ขององค์การบริหารส่วน
ตำบลป่งไฮ อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดบึงกาฬ, มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- วรารณ จุลปานนท์, (2551) การปกครองและพัฒนาประเทศสิงคโปร์ คณะรัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ศิริปัญญา ตุงคะสมิท, (2538) การจัดการด้านการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอย
ของกรุงเทพมหานคร ปัญหาและแนวทางแก้ไข, มหาวิทยาลัยเกริก
- สมบัติ สังข์ในเมือง, (2553) การดำเนินงานการแก้ไขปัญหาหาบเร่แผงลอย ของเทศบาล
นครราชสีมา วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฟาร์มรู้ สู่สังคมไทย รายงาน : คำต่อคำ จากทาง
เท้าถึงท้องทะเลเส้นทางสู่สังคมไทยยั่งยืน, (2018), ค้นเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน
2563 <http://www.knowledgefarm.in.th/report-knowledge-farm-talk-5/>
องค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา, (2561) แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี อำเภอบางพลี
จังหวัดสมุทรปราการ